

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 4987
Tarih : 05.06.2024

.. 11210

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Savunma Bakanı Yaşar GÜLER** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Onur DÜŞÜNMEZ
Hakkari Milletvekili

Dünyada büyüyen mayın sorununa karşı; anti-personel mayınlarının kullanılması, stoklanması, üretilmesi ve transferinin yasaklanması ve imhasını içeren ve 1 Mart 1999 tarihinde yürürlüğe giren Ottawa Sözleşmesi, Türkiye tarafından Eylül 2003'te imzalandı, Mart 2004'te yürürlüğe girdi. Ottawa Sözleşmesi kapsamında, ilk dört yıl içinde depolanmış mayınların imha edileceği ve ilk 10 yıl içinde de toprak altındaki mayınlar temizleneceği taahhüt edilmişti. Ancak 2004 yılında taahhüt etmiş olunan temizleme işlemini yüzde 10 oranında gerçekleştirildi. Türkiye'nin sözleşme yükümlüğünü yerine getirmek için 2014 Mart ayında istediği 8 yıllık ek süre talebi kabul edilerek son tarih 1 Mart 2022'ye uzatılmıştı. Ancak, temizliğin bu tarihe kadar da tamamlanamayacağı öngörülmesinden dolayı Türkiye, 1 Mart 2022 ile 31 Aralık 2025 arasını kapsayan 3 yıl 9 aylık yeni bir ek süre talebinde bulundu. Ayrıca, bu süre sonunda da tekrar ek bir uzatmaya ihtiyaç duyacağını bildirdi. Türkiye'nin 31 Aralık 2025 tarihini takiben isteyeceği üçüncü ek sürenin periyodu henüz bilinmiyor. Ancak, bu talep dördüncü bir mayın faaliyet dönemini de beraberinde getireceği öngörülmektedir. Türkiye'nin istediği üç yıllık ek süre talep raporunda, temizlik önceliğinde sınırların ilk sıraya alınması Ottawa Sözleşmesi'nin ruhuna aykırıdır.

Mayınlar Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Gaziantep, Hakkari, Hatay, Iğdır, Kars, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli ve Van illerinde bulunmaktadır. 1950'lilerden itibaren mayın döşenmesi işleminin söz konusu olduğu bu iller, üç dört kuşaktır kara mayınlarıyla yaşamaktadır. Mayın kaynaklı binlerce can kaybı ve yaralanmaların yaşandığı milyonlarca metrekaare toprak, bir an önce kara mayınlarından temizlenmelidir. Mayınlı alanların temizliğinde yaşanan her gecikme, önlenabilir olan daha fazla mağduriyet ve kayıpla sonuçlanacaktır.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye tarafından Eylül 2003'te imzalanan ve Mart 2004'te yürürlüğe giren Ottawa Sözleşmesi kapsamında taahhüt edilen işlemler nelerdir? 2024 yılına kadar imzalanan sözleşmeye istinaden yaptığınız çalışmalar nelerdir?
- 2) Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Gaziantep, Hakkari, Hatay, Iğdır, Kars, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli ve Van illerinde bulunan mayınların temizlenme işlemi hangi aşamadır. Bu mayınların temizlenme işleminin bitmesi için belirlediğiniz tarih nedir?
- 3) Hangi iç bölgelerde ve sınır bölgelerinde, tehlike saçmaya hazır halde ne kadar anti-personel kara mayını, anti-tank mayını ve savaş artığı patlayıcı bulunmaktadır?
- 4) 2024 yılına kadar söz konusu bölgelerde ne kadar mayın temizlenmiştir?
- 5) Mayın mağdurlarına ilişkin olarak tarafınızca kapsamlı veri toplanmış mıdır? Şimdiye kadar kaç insanımız mayınlar sebebi ile hayatını kaybetmiş, yaralanmış, zarar görmüştür?
- 6) Mayınların yol açtığı sorunların araştırılması, kamuoyuna aktarılması, toplumsal duyarlılığın geliştirilmesi ve mayınlı bölgelerde bulunan halkın özellikle de çocukların eğitilmesi amacıyla tarafınızdan herhangi bir risk eğitimi programı düzenlenmiş midir? Düzenlenmemişse uygulamaya konulacak mıdır?